

JOCKMOCK och KVICKJOCK.

(Luleå lappmark.)

I de förslag till ordnandet af Lapplands kyrkliga förhållanden, som de för detta ändamål på kon. Carl IX:s befallning ditsända kommissarierna i början af 1600-talet framlade, ingick som ett led äfven upprättandet af ett pastorat i Luleå lappmark, hvilken dittills hade lydt under khden i Luleå. Det nya pastoratet blef *Jockmock*, som vid utbrytningen från moderförsamlingen år 1607 omfattade hela Luleå lappmark med lappdistrikten Sirkas, Turpen, Jockmock, Sockjock och Kaitom, hvartill lades några byar från själfva Luleå socken: Haraldzbyn, Svartlå, Brååker och Heden »på thett att the prester, som uthi Lappemarken skole boendes blifue, måge deste better kunne underholle sigh och kyrckiorne warde widh macht holdne».¹ När det kom till Gustaf II Adolfs kännedom, att kyrkoherden i denna, liksom andra nybildade lappförsamlingar (jfr Arvidsjaur), i strid mot hvad ursprungligen varit afsedt, föredrog att bo nere i kustlandet och endast två gånger om året vid marknadstiderna brukade bestrida själavården i sin församling, upphäfdde han 11 febr. 1617 pastoratets själfständighet och lät Luleå lappmark återgå som annex till moderförsamlingen.

Den första kyrkan i Luleå lappmark började uppföras vid Jockmocks lappby år 1606. Enligt kommissarien Dan. Hjorths den 28 april s. å. afgifna berättelse hade under vintern så mycket timmer framförts, som behöfdes för att uppbygga kyrkan och kronans tullbod. Lappar från de andra byarna hade flyttat samman till Jockmocks marknadsplats och där bildat liksom en liten stad. I juli 1607 rapporterades, att kyrkan var färdig samt försedd med näfvertak och pålagd takved. Af inredningen fanns altare, predikstol, bänkar, golf och dörrar. Till konungen ställdes en underdånig begäran om klocka, kalk och mässekläder, som ännu fattades. Prästgården var under uppförande. Att kyrkan icke blifvit så pryddlig och väl uppbyggd berodde på oenighet mellan de båda Luleåkapellanerna Lars Olai och Christoffer Nicolai, hvilka haft med bygget att skaffa, hvarför order gifvits att afrifva taket och ge det en riktigare proportion. I stället för en kapellan herr Lars i N. Torneå och ofvan nämnde Lars Olai, som efter hvarandra varit utsedda till khdar i det nya pastoratet, förordnades till

FÖRSTE PASTOR I JOCKMOCK

1. **Christopher Nicolai** (1607-17). Han bodde på sitt hemman i Bredåker i nuvarande Neder-Luleå socken och undertecknade såsom 2:dre

¹ Handl. rör. Skandinaviens hist. D. 39. Sthm 1858, s. 222.

kapellan i Luleå Upsala mötes beslut år 1593. Den 15 apr. 1607 erhöll han kgl. bref att vara khde i Luleå lappmark och att i lön uppbära 72 t:r spl af Västerbottens kyrkotionde. Ärkebiskopen Olof Martini skrifver två dagar senare till församlingen och uppmanar den att mottaga och bemöta honom som sin själasörjare. Vid ärkebiskop Kenicii visitation i Luleå 18 juli 1616 var herr Christopher närvarande. (Luleå ka.)

Till följe af pastoratets återförening med moderförsamlingen 11 febr. 1617 blef khden satt på indragningsstat, och i kraft af kgl. bref 22 okt. s. å. fick herr Christopher, »som varit brukadt till lappepräst», uppbära 8 t:r spl årligen samt åtnjuta sitt skattehemman Bredåker fritt. Han lefde ännu i början af år 1625, enär han 20 febr. s. å. kvitterat sin spannmål.

Hans efterlevande hustru *Sara* skänkte i testamente efter mannen till Luleå kyrka »een Svensk Biblia effter gamla trycket».

Länge dröjde det ej, innan behovet af i lappmarken stationerade präster ånyo gjorde sig gällande, och redan 1638 finner man en med kronomedel aflönad predikant anställd i Jockmock. Enligt kgl. brefvet 27 sept. 1673 skulle Luleå lappmark i likhet med de andra nordligare lappmarkerna definitivt afskiljas från sin moderförsamling vid kusten, men verkställigheten häraf skedde här först 20 år senare då Jockmock förklarades för regalt pastorat genom kungl. bref 1693. De lapppredikanter, som mellan 1638-94 tjänstgjorde här uppe, återfinnas under *Neder-Luleå*, hvars kyrkoherdar under samma tid uppburo tionden af Luleå lappmark, undantagandes byn Turpenjaur, därifrån tionden under perioden 1641-65 utgick till khden i Arjeplog som förbättring af hans lön.

Sedan silfvermalmsbrytning påbörjats vid de af lappar upptäckta fyndigheterna Kedkevare och Alkavare samt en hytta för malmens förädling 1661 uppbyggt vid det fem mil därifrån belägna *Kvickjock*, anställdes här en brukspredikant, som aflönades af bergsstaten. Bruksrörelsen gaf så pass ökad betydelse åt denna trakt, att khden i Jockmock genom kgl. resolution af 5 jan. 1696 förflyttades till *Kvickjock* efter indragning af brukspredikantbefattningen, och Jockmock i stället gjordes till annex med en där bosatt komminister, till hvars aflöning anslogs det genom indragningen af khdebefattningen i Arvidsjaur år 1700 ledigblifna löneanslaget (se D. 1, s. 100). Khden i *Kvickjock* fick såsom löneförbättring uppbära brukspredikantlönen äfven sedan driften vid silfververket år 1703 nedlagts, dock med skyldighet att till komministern i Jockmock afstå 8 t:r spl och 10 dlr, en afbränning som med tiden blef ganska betungande. Som en praxis under den följande tiden gjorde sig gällande, att pastor vintertiden på året skulle vistas i Jockmock, och denna anordning naturligen medförde besvärliga och kostsamma flyttningar, förordnade Lappmarksdirektionen 23 nov. 1796, att pastors stadigvarande bostad skulle blifva Jockmock och komministerbefattningen bindas vid *Kvickjock* som annexförsamling.

I Jockmock inrättades en lappskola, som öppnades 1732. Skolmästartjänsten var mellan åren 1765-96 förenad med komministraturen i Jockmock, under åren 1796-1847 med khdebefattningen därstädes samt under tiden 1855-79 med komministerstjänsten i *Kvickjock*. Sistnämnda år flyttades skolan åter till Jockmock och fick egen föreståndare.

Redan i skrifvelse 9 apr. 1695 besvärar sig khden herr Matthias Groth hos konsist. öfver den gamla kyrkans i Jockmock »släta» tillstånd under framhållande, att hon både till väggar och tak var mycket förfallen, och anhåller om beviljande af en kollekt för att kunna fullfölja en påbörjad reparation. Vid en besiktning 15 febr. 1740 anfördes, att den 21 $\frac{1}{4}$ aln. långa, 10 $\frac{1}{2}$ aln. breda kyrkan var bristfällig och att det kräfdes en dubbelt så stor kyrka för att rymma det stora antal församlingsbor, som särskildt vid marknaderna samlades för att åhöra gudstjänsten. Fördenskull byggdes den ännu kvarstående kyrkan år 1753, uppförd af furutimmer på en alnshög stenfot, till formen aflångt åttkantig, 24 aln i längd utom sakristia och vapenhus och 16 aln. i bredd, med spåntäckt tak.

I Kvickjock hölls till en början gudstjänst i den s. k. Hyttekyrkan, en större sal, sammanbyggd med de öfriga brukshusen. Vid 1740 års visitation voro de sistnämnda alldeles förfallna, hvarför äfven gudstjänstlokalen lutade till sitt fall. Behovvet af en bättre tillgodosågs genom en ny kyrka, som på närbelägen plats för en kostnad af omkr. 2,350 dlr upptimrades 1761-63. Den var 14 aln. lång och 12 aln. bred, oberäknadt vapenhus och sakristia, hade en 6-kantig predikstol med vridna hörnstolpar samt en år 1665 gjuten klocka med inskriften. Soli Deo Gloria. Ett nytt kapell, hufvudsakligen uppbyggt med statsbidrag, har här invigts 7 juli 1907.¹

Ett lappkapell uppbyggdes år 1786-87 vid *Alkavare*, med af Lappmarksdirektionen beviljad anslag. I senare tid har ett kapell uppförts vid *Puottaure* 1907.

LAPPREDIKANTER

i Jockmock 1638-1693, se *Neder-Luleå*.

PASTORER BOENDE I KVICKJOCK.

2. **Matthias Jonæ Groth** (1694-1710). Under den orkeslösa lappredikanten Anders Marci Grubbs² sista tid hade klagomål inkommit öfver, huru jämmerligt det tillgått med gudstjänstens förrättande i Jockmock. När Grubb blifvit oförmögen att vidare tjänstgöra, och Jockmock 1693 förklarats för regalt pastorat, tog Hsands konsist. under ompröfning tillsättning af khdetjänsten. I domkapitlets protokoll 17 jan. 1694 heter det: »Discurerades om Luleå lappmark, hvem dit skall förordnas: så namngifver hr præsul dn Matth. Groth såsom den tjänligaste; frågar fördenskull hrr consistoriales, om de icke ville samtyckia till dennes promotion eller kunne gifva något bättre förslag. Då svarade de ock enhälligen, samtyckte dertill, att dn Groth måtte dertill komma så för sin skicklighet, lärdom och lefverne, som frimodighet att kunna handtera sådant folk». Med kgl. fullmakt af 21 mars 1694 tillträdde han pastoratet mot att han till sin

¹ Afbildning af Jockmocks kyrka, se STFÅ 1898 s. 136, Kvickjocks ib. 1902, 1908 s. 142.

² Se *Neder-Luleå*.

antecessor dn Grubb afstod 8 t:r årligen. Grubb afled emellertid redan 1695 öfver 80 år gammal. Jämlikt kungl. resolut. 1696 flyttade khden Groth till Kvickjock och tillerkändes 30 nov. 1703 rätt att uppbära de 150 daler s:mt, som brukspredikanterna åtnjutit i årslön, mot att bebo brukshusen och öfva tillsyn öfver inventarierna. Utnämndes till khde i Ljustorp och mottog pastoraltjänsten 1710, se vidare *Ljustorp*.

3. **Petrus Alstadius** (1710-40), f. 1679, son till khden i Refsund Carl Alstadius. Stud. i Upsala 30 sept. 1699, prästv. till faderns adj. 29 nov 1703, blef skolmästare i Luleå stad 1704. Till Groths efterträdare i Luleå lappmark föreslog Hsands konsist. Petrus Alstadius, som i 8 års tid varit en försvarlig präst och i 6 år vist sin oförtrutna flit uti barnens trogna informeraende. (RA domk. skr. 9/2 1710.) Han blef år 1721 rekommenderad att såsom förtjänt prästman, som länge tjänt i lappmarken, erhålla något pastorat nere i landet, men sådan befordran vann han aldrig. I den relation om lappmarks kyrkornas och skolornas tillstånd, som konsist. 16 apr. 1740 afgaf, heter det: pastor Petrus Alstadius som nyligen död blifvit, bodde i Kvickjock, var 60 år gammal och tjänte här i 30 år, men kunde aldrig utan tolk förrätta sina ämbetssysslor, blifvandes under de senare åren så orkeslös och bräcklig till hälsan, att konsist. för 5 år sedan sände efterträdaren till hjälp. Prästhusen i Kvickjock voro ganska gamla och förfallna och lågo på en holme i älfven så illa till, att det vid högt vattenstånd var fara värdt, att de kunde bortföras af strömmen. Vid ett sådant tillfälle, då prästgården var starkt hotad, säges khden Alstadius stigit ut på förstugubron med bibeln i hand och patetiskt yttrat: »Har Gud och Kungen satt mig hit som pastor i församlingen, skall väl ej hin och strömmen draga mig hädan». Han afled 24 febr. 1740 och begrofs i Luleå landskyrka.

G. m. *Christina Groth*, f. 1691, dotter till företrädaren. Hon var en kavat, viljestark kvinna, som lär bedragit och kujonerat sin man, men äfven varit smittad af lappska vidskeplighet. Under sin sista sjukdom skall hon tillkallat en känd spålapp till Jockmock för att spå henne hälsa, men seende henne med döden i faggorna, lär denne efter inmundigande af några brännvinssupar och uttalande af åtskilliga lappska orakelsvar slutligen fjärrskådande yttrat: »Din själ for upp efter Saggatträsk». d. 18/2 1737, fördes till Kvickjock och begrofs i egen graf mellan 2 sina döttrar 20/4 s. å., 46 år.

Af barnen: *Carl*, f. 2/4 1711 i Jockmock; *Magdalena*, f. 23/3 1715 vid Luleå silfververk, g. i febr. 1732 m. köpmannen i Torne Anders Hellander; *Sara*, f. 11/6 1727.

Tr.: Bröllopsverser då Ol. Flodalin och Helena Hellman vigdes i Berg 1703. Ups. fol.

4. **Olof Olofsson Modeen** (1741-54), f. 1696, bondson från Mo by i Helgums s:n. Stud. i Upsala 4 nov. 1718, blef adj. i Ramsele 1723 åt khden S.Zellinger, till dess han 1735 förordnades till hjälp åt företrädaren P. Alstadius i Kvickjock och blef här v. pastor 1739, nämnes 1740 ss. »rörig» (rörlig) och med vitsord att äga försvarliga studier, att ha skött församlingen med särdeles flit och drift samt blifvit språket så mäktig, att han utan tolk kan behjälpa sig såväl vid predikande som öfriga ämbetsförrättningar, hvarpå han vid senaste visitation visat prof, då han tre dagar å rad predikat på lappska. I en skrifvelse, dat. Hyttan 25 okt. 1740, då frågan gällde anställande af missionärer i lappmarkerna, afstyrkte v. past. Modeen detta förslag, befarande att lapparne ej komme att ge dem skjuts, utan fly ur vägen, »hvilket allt mig händt är och jag därför ofta varit uti stor lifsfara. De hafva hjärta, säger han, att se huru prästen vadar i snön allt upp under armarne, och intet bekymra de sig om att göra upp någon väg, när han reser till dem. Själfva häradshöfdingen och fogden på platsen höllo ej på att komma från Jockmock för ej länge sedan, om ej sal. pastorskan Christina Groth med sina egna renar hjälpt dem därifrån. Om så skedde, huru skola då missionärerna komma fort?» Efter en ingående redogörelse för gudstjänstlokalens och brukskusens bristfälliga skick anföres, att församlingen icke haft råd att anskaffa mässhake och mässkjorta samt att vinsäden, som endast utgjorde 2 ½ t.r., var otillräcklig. Slutligen framhåller M. som ett önskemål, att till kyrkan »sändes några taflor, hvarpå stode afmåladt helfvitet med the fördömde och himmelriket med the gudfrucktige och salige, och historiska taflor öfver Christi lidande, död o. s. v., så menar jag en trogen Herrans tjänare därmed kunna mycket mer uträtta hos thetta dumma folket än med många predikningar eljest. Quod enim scriptura est doctis, hoc pictura est laicis, item quod scriptura est legentibus, hoc pictura est cernentibus». Konsist. i Hsand hade redan 26 mars 1740 till Lappmarksdirektionen anmält pastor Alstadii frånfälle och föreslagit till efterträdare v. past. Modeen ss. den bäst förtjänte och skickligaste samt anhållit, att utnämningen måtte ske före 1 maj, när inga arfvingar funnos, som ägde åtnjuta nådår. Afgörandet drog dock ut på tiden till följd af de klagomål, som en del af lappallmogen genom en sin målsman, handlanden Strand i Luleå ingifvit mot Modeens hårda sätt att behandla dem, hvarför de begärde få komm. Högling till pastor, hvilken de kände sedan 9 år som en oegennyttig man, »renare och tydligare uti språkets talande, predikande och tärande». I sin svarsskrifvelse, dat. Hyttan 1 juni 1741, tillbakavisar Modeen kraftigt alla framkomna beskyllningar och förklarar sig snarare hafva skäl att klaga öfver lapparnes oginhet och försumlighet vid fullgörandet af sina

skyldigheter mot honom som v. pastor. Förklaringen till deras avoghet låg enligt hans mening däri, att han sökt införa ordning och disciplin i församlingen och i hans nit att föra lappen från sin gamla hedniska vantro, som han icke gärna öfvergifva vill, till den rätta och saliggörande tron på Jesum Kristus. Beträffande hans obillighet mot dem i afseende på brännvinshandel, då de klagat, att han för en järfhud, som af köpmännen från Luleå betalades med 6 dlr kmt, ej vill ge mer än 3 kvarter brännvin eller högst 1 stop, för ett mårdsinn, värdt 2 dlr, endast 1 kvarter och lika mycket för 2 st. hermelinsinn, värda 24 öre kmt etc., genmäler han, att sedan hembränningen blifvit förbjuden, knappheten i brännvinstillgången haft till följd en allmän prisstegring, men dessförutan hade han allt från sin hitkomst bedit och allvarligen förmanat dem, att antingen bruka det slaget måtteligen eller ock alldeles öfvergifvat, hvilket skulle vara för dem både nyttigare och bättre, emedan de genom dess öfverflödiga brukande kunde bringa sig icke allena uti en timmelig, utan ock en evig nöd och elände. Så visade de äfven häruti sin skamfullhet och otacksamhet, då hans hustru, först sedan de ej på annat sätt kunde uppbringa något, på grund af deras enträgenhet bevektes att dela med sig af sitt lilla förråd, det jag gärna sett »varit i behåll att bruka såsom medicin här uppe under de kalla fjällen vid hvarjehanda tillfallande anstöter höst och vår, emedan här inga andra medikamenter äro tillfinnandes för en fattig man». Modeen fick fullmakt som khde i Jockmocks pastorat 11 mars 1741. Efter 19 års mödosamt och uppslitande arbete, hvarigenom hans krafter i förtid blefvo brutna, afled han 21 juni 1757 och begrofs i Kvickjocks kyrka. Han hade på egen bekostnad uppbyggt nya prästgårdshus, men efter hans död förklarade konsist., att dessa borde betraktas såsom ersättning för de gamla nedruttnade och följaktligen tillkomma efterträdaren. Härom uppstod process.

G. 16/3 1740 i Luleå landsförs. m. *Ingeborg Groth*, syster till företrädarens hustru och änka efter borgmästaren i Luleå Lars Barchén, d. 26/6 1756. Barnlösa.

5. **Jonas Ol. Hollsten** (1757-75), skolmästare i Jockmock sedan år 1749 och nåårspräst efter företrädarens död, begärdes af församlingen till pastor i anseende till sitt saktmodiga och nyktra lefverne, liksom han bäst kände församlingsborna och deras språk, äfven de ock honom. Erhöll 27 apr. 1757 fullmakt å Jockmocks pastorat och uppbar enligt särskildt medgifvande tillika den förra brukspredikantslönen 150 dlr. Han hade omsorgen om uppbyggandet af den nya kyrkan i Kvickjock. Erhöll 1775 transport till Luleå förnämliga pastorat, se *Neder-Luleå*.

6. **Johan Sam. Öhrling** (1775-78), f. 18 mars 1718. Föräldrar: nybyggaren i Örträsk, Lycksele s:n, Samuel Samuelson och Anna Adamsdotter. Gick i Lycksele skola 1727-29 under P. Fjellströms tid och blef på superint. Sternells rekommendation intagen i Hsands skola. Stud. i Upsala 3 sept. 1739, där han utgaf ett akad. specimen 1742, undergick prästex. i Hsand och utn. till skolmästare i den nyinrättade lappskolan i Arjeplog 9 juni 1742; utn. till pastor därst. 27 apr. 1757, tilltr. 1758, slutligen past. i Jockmock 18 febr. 1775, men afled redan 3 maj 1778.

G. 25/12 1742 m. *Margareta Læstadius*, dotter till past. Joh. Joh. Læstadius i Silbojock och Brita Noræa Fjellström.

Barn: *Johan*, f. 13/10 1744, inspektor vid Nasafjälls silfververk 1771, landskamrer i Umeå, läste korrektur på faderns lappska lexikon, d. 1800; *Samuel*, f. 18/11 1747 faderns efterträdare ss. khde i Jockmock, sist khde i Lycksele, d. 1799; *Emanuel*, f. 20 /4 1751, khde i Löfånger, d. 1808.

Tr.: Diss. nonnullas in orthographiam Lapponicam observationes sistens præ. *J. Ihre*. Ups. 1742.- Lexicon lapponicum. Sthlm 1783 (i förening m. *E. Lindahl*).

7. Mag. **Samuel Öhrling** (1779-96), företrädarens son, erhöll fullmakt ss. khde i Jockmock 17 mars 1779 och fick tillstånd att afresa dit. Under sin tjänstetid härstädes gjorde han år 1785 anmälan genom prosten Hollsten i Luleå, att pastor i Jockmock var skyldig att sommartiden årligen besöka lapparna å Arrasfjäll närmare norska gränsen, men att där ej fanns en koja, än mindre hus, hvori gudstjänst kunde hållas för de församlade lapparna, stundom 70 hushåll, som vid infallande regn, storm och oväder hade största olägenhet och hinder i sitt kristliga förhafvande, hvarföre det vore nödvändigt, att där uppbygges ett hus, hvaruti det församlade folket, skyddadt för oväder, kunde få förrätta sin andakt. Lappmarksdirektionen anslog efter inhämtadt kostnadsförslag därtill en summa stor 177 Rdr 8 sk., och det af sten uppförda bönehuset var 11 aug. 1787 nyligen fullbordadt, då den där församlade menigheten hållit gudstjänst och njutit lugn och skydd för storm, som annars denna gång skulle ha gjort sammankomsten till det mesta onyttig; lapparna uttryckte med glädje sin erkänsla för den nåd, dem vederfarits. Kapellet var emellertid anlagdt icke vid Arras, utan vid vänstra ändan af Alkavarefjäll, lägligare för lapparna utan hinder af älfvar och bäckar. Pastor hade för hvarje resa dit upp förr haft i respenningar 8 rdr 16 sk. spec., men begärde nu fördubblad reseersättning. Konsist. föreslog den vanliga taxan, men hemställde om något tillskott åt pastor för möda och kostnad i anledning af byggnadsarbetet. Utn. till khde i Lycksele, där han tillträdde år 1796, se *Lycksele*.

PASTORER BOENDE I JOCKMOCK.

8. Mag. **Nathanael Fjellström** (1796-1803), komm. och tillika skolmästare i Jockmock 1775, e. o. hofpredikant 1780, utn. khde i Jockmock 14 dec. 1796, sedan lappmarksdirektionen i reskript 23 nov. s. å. bestämt, att pastor hädanefter skulle vara boende i Jockmock och med denna befattning äfven förena skolmästaretjänsten. Slutligen khde i *Sunne*.

9. **Daniel Engelmark** (1804-25), f. 9 okt. 1747 i Juckasjärvi. Föräldrar: pastorn mag: Lars Engelmark och Vendela Greta Theet. Under handledning af därvarande skolmästaren Isak Grape började han sina studier, som fortsattes i Hsands skola och gymnasium 1760-69, då han blef stud. i Upsala. Medellöshet hindrade honom att söka sin utkomst på en lärdare bana. Prästv. 22 maj 1771 till adj. i Enontekis hos pastor Sal. Tornberg, nådårspräst efter honom 1773 och 12 apr. 1775 utn. till hans eftertr. i Enontekis; past. ex. 1786, erhöll 5 dec. 1787 fullmakt som pastor i sin födelseort Juckasjärvi samt utn. efter en 16-årig verksamhet därst. till past. och skolmästare i Jockmock 17 nov. 1803, med tillträde följande år. Efter 5 års sjuklighet slutade han sin lefnad 7 okt. 1825. (HST 1826 n. 4.)

G. 1) 1772 m. *Brita Tornberg*, dotter af past. S. Tornberg i Enontekis och Margareta Curtelia; afled af slag 12/10 1804 i Juckasjärvi, begr. 13/3 1805;

2) i Luleå 19/6 1806 m. *Anna Catharina Nordmark*, dotter af komm. i Luleå Hans Nordmark och Maria Plantin.

Af barnen i första äktenskapet: *Lars Salomon*, f. 1773, faderns efterträdare i Jockmock; *Daniel*, f. 1777, kommiss.-landtmät., d. i Skellefteå 1852; *Ephraim*, f. 21/3 1783, stud. 1806, d. 20/4 1819; *Brita*, f. 1786, d. ogift 24/1 1867; *Gustaf*, f. 31/5 1787, khde i Arvidsjaur; *Anna Catharina*, f. 1791, d. 6/3 1812.

Tr.: Tat akt tarbes. Sthm 1813. - Almatjen naturelats wuoke. Ib. 1813.

10. **Lars Salomon Engelmark** (1828-31), f. 16 juni 1773 i Enontekis, son af företrädaren. Sändes tidigt till Torneå 40 mil aflägsna skola, som då sköttes af den nitiske rektor A. Lönnberg, åtnjöt sedan privat undervisning i hemmet af stud. P. Hæggman från Torneå, så att han omedelbart blef stud. i Upsala 1792; prästv. 24 febr. 1799 till past. adj. i Juckasjärvi, därefter past. adj. 1802 i Jockmock och 1803 i Råneå; vice past. i Juckasjärvi 1804, utn. komm. i Kvickjock 18 apr. s. å.; skolmästare i Gellivare 26 aug. s. å. samt slutligen pastor och skolmästare i Jockmock 9 aug. 1826, tilltr. 1828. Han var en god, from, nitisk och redlig själa-

sörjare, saknad och begråten, då han genom ett slaganfall hastigt bortrycktes 9 dec. 1831. (HST 1832, n. 3.)

G. 1791 m. *Brita Stjernström*, f. 1768, dotter af en till Svappavare inflyttad bruksbokhåll. från Linde Hans Stjernström och Brita Stålnacke, d. 6/12 1851.

Barn: *Brita Vendela*, f. 12/1 1792 i Juckasjärvi, g. m. komm. N. F. Björkman i Kvickjock; *Daniel*, f. 17/6 1795, handlande i Uleåborg; *Margareta Elisabeth*, f. 1/1 1797, g. m. stadsfiskal Finnberg i Torneå; *Lars*, f. 20/12 1799, d. 1/8 1804, *Eva Lovisa*, f. 9/7 1804, krympling, d. 11/11 1849; *Fredrik*, f. 4/11 1806 i Gellivare, past. i Karesuando, sist skolmäst. i Gellivare, d. 1866; *Anna Charlotta*, f. 1808, ogift, lefde ännu 1854; *Catharina Magdalena*, f. 21/12 1811, g. m. inspektor N. P. Mannberg å Hedensfors; *Lars Gustaf*, f. 15/12 1814, bonde.

11. **Johan Ullenius** (1835-47), f. 28 jan. 1778. Hans fader soldaten vid Luleå kompani Magnus Kempe bodde i Unbyn i nuvar. Öfver-Luleå s:n. Sonen skickades till Sthm i guldsmedslära och blef gesäll, återkom efter 5 års bortovaro och fortsatte att arbeta i yrket under ½ år. Vid 22 års ålder grep han till boken och började studera, inskrefs i Piteå skola 1802, i Hsand 1805 och blef stud. i Upsala 1807, prästv. till adj. åt khden i Löfånger 10 apr. 1808; komm. adj. i Bygdeå-Nysätra 14 mars 1809, past. adj. i Lycksele 16 okt. s. å., v. komm. i Sorsele 1 maj 1810, åter adj. och curam past. gerens i Lycksele 14 jan 1818, utn. komm. i Kvickjock 18 febr. s. å., tilltr. 1 maj 1819, pastor i Sorsele 28 okt. 1826, tilltr. maj 1827, utn. till pastor och tillika v. skolmästare i Jockmock 30 maj 1832, tilltr. 1 maj 1835; visitator i Södra lappmarksdistriktet 1830, visiterade i Gellivare 1835. Han afled 12 jan. 1847.

G. m. *Christina Margareta Rådström*, dotter till skolmäst. i Lycksele P. Rådström och Anna Sofia Forssner.

Barn: *Sofia Johanna*, g. m. en nybyggare; *Ulrika Carolina*, f. 1813, g. m. pastor i Karesuando Fr. Engelmark, d. i Gellivare 19/2 1899; *Christina Emma Maria*, f. 1815, g. m. nybyggaren Daniel Johannes Hansson i Tjåmotis, Jockmock; *Johan Edvard*, f. 1818 i Lycksele, kronolänsman, afled vid fyllda 91 år i Jockmock 17/2 1909; *Pehr Erik*, f. 8/7 1819 i Kvickjock, mindre vetande, d. 15/3 1867; *Carl Josef*, f. 11/4 1821, bonddräng; *Samuel Alexander*, f. 11/5, 1822, sockenskrifvare, poststationsförest. i Jockmock, d. drunknade 14/11 1874 under postföreling i Luleå älf; *Anna Margareta*, f. 17/12 1823, ogift; *Sara Magdalena*, f. 21/11 1826.

12. **Gustaf Westerlund** (1849-66), f. 23 jan. 1801 i Hsand, Modern: Catharina Sofia Westerlund, bokbindaredotter. Stud. i Upsala 1827; prästv. 18 juni 1828 till past. adj. i Fredrika; past. adj. i Sorsele 4 mars 1829 och där t. f. pastor 3 mån. under 1830; past. adj. i Arvidsjaur 2 mars 1831 och förestod pastoralvården därst. på eget ansvar i 14 år 1832-45; v. skolmästare och t. f. pastor i Gellivare 3 år, utn. ordin. skolmästare 6 mars 1847, tilltr. 1848; erhöill fullmakt som khde i Jockmock

5 juli 1847, tilltr. 1849, inspektor öfver lappska skolan i Kvickjock 14 apr. 1846. Då Carl XV som kronprins-regent år 1858 företog sin resa uppför Luleå älf, gästade han äfven Jockmocks prästgård, hvarefter pastor Westerlund gjorde honom sällskap till Kvickjock. Med handboken i bakfickan och prästkappan ihoprullad under armen följde han trots sin svårt haltande gång med på färden, som skedde delvis till fots, hvarunder han emellanåt förrättade barndop och vigsel i gårdarna. Med en lön af endast 1500 riksdaler hade han här i Jockmock uppfostrat 17 barn och kunnat sätta alla sina gossar i lärdomsskolan. Han var belåten med sin ställning, den hans kungliga gäst gärna önskat förbättra. Kung Carl bekostade emellertid en af sönerns utbildning till militär, och några af dem, som skulle ner till skolterminens början i Luleå, fingo medfölja på den kungliga båtfärden utför älfven, där deras sångröster i kvartetten förenade sig med kronprinsens bas. Khden Westerlund och hans maka hade den sällsporda glädjen att se alla sina många barn få lefva och upp- växa till mogna år. Själf bör han nämnas som ett mönster af glad förnöj- samhet med sin lott och af trohet i sitt kall. Han afled 10 maj 1866.

G. 1/1 1829 m. *Brita Christina Nyström*, f. 4/8 1807 i Korteshjärvi, Finland, dotter af komm. Hans Nyström i Korteshjärvi och Sara Margreta Bergman, d. i Jockmock 22/11 1883, där hon bodde i en stuga, som söner och mågar upp- byggt åt henne.

Barn: *Hans Gustaf*, f. 25/9 1829 i Sorsele, khde i Bygdeå, d. 24/12 1889; *Christina Sofia*, f. 25/3 1831, g. 2/3 1851 i Jockmocks prästg. m. khden Carl Nat. Fjellström i Sorsele, d. 27/7 1908; *Carl Henrik*, f. 12/1 1833 i Arvidsjaur, skollärare, sedan kronolänsman i Norsjö, d. 26/9 1874; *Johan Emanuel*, f. 9/6 1834, hemmans- ägare och handl. i Mattisudden, d. 2/8 1887; *Gustava Charlotta*, f. 17/2 1836, boende i »Mammans stuga», Jockmock; *Sara Maria*, f. 29/10 1837, g. 11/12 1859, m. handl. Oscar Engelmärk i Svartlå, sedan på Nyborg, Arvidsjaur, d. 2/2 1911; *Eva Catharina*, f. 7/12 1838, g. 13/2 1859 m. khden i Stensele Johannes Mörtzell, d. 12/9 1903; *Anna Amalia*, f. 12/6 1840, barnmorska, g. 14/7 1863 m. poststationsförest. Sam. Alex. Ullenius, Jockmock; *Brita Johanna*, f. 2/7 1841, g. 15/8 1869 m. khden i Arvidsjaur Magn. Teod. Berlin, d. 1922; *Erik Abraham*, f. 29/10 1842, kronolänsman i Jockmock 1864, d. 14/8 1904; *Oskar August*, f. 7/12 1843, kapten vid Kgl. Dalregem. d. 18/12 1899; *Axel Fredrik*, f. 9/2 1845, khde i Örträsk, d. 20/8 1916; *Arvid Bernhard*, f. 27/11 1846, trävaruhandl. i Dalkarlså, Bygdeå, d. 10/2 1907; *Klara Ulrika*, f. 15/11 1848, g. 18/2 1876 m. handl. Anton Johansson, Boden; *Hedvig Augusta*, f. 26/9 1850 i Jockmock, lärarinna Gefle skola för flickor, d. 21/12 1898; *Hilda Carolina*, f. 4/12 1851, g. 22/4 1884 m. hemmansägaren Joh. Efraim Königsson; *Sa- muel Vilhelm*, f. 17/9 1853, fil. kand., lärov.adj. och v. lektor i Luleå, d. 17/9 1899.

13. **Johan Læstadius** (1870-95), f. 2 jan. 1815 i Kvickjock. Föräldrar: komm. Carl Erik L. och Christina Margareta Holmbom. Stud. i Upsala ht. 1836, prästv. 19 dec. 1839 till adj. åt sin farbror khden Petrus

Læst. i Vibyggerå, komm. adj. i Ullånger s. å., förordn. till nådårspred. vid ena sacellanien i Umeå landsförs. 30 dec. s. å.; past. adj. i Jockmock 17 mars 1841, nådårspred. i Kvickjock 18 mars 1846; återflyttade till Jockmock och uppehöll fr. 1 maj 1847 under 2 år pastoralvården där, hvarjämte han 8 mån äfven tjänstgjorde som v. skolmästare. Utn. ordin. skolmästare i Gellivare 5 jan. 1848, tilltr. 1 maj 1849, uppehöll tillika under 6 år pastoralvården därst.; utn. till komm. i Piteå stad 1 mars 1854, tilltr. där 1 maj 1855 och uppehöll jämväl den därmed förenade lasarettspred.-befattningen; fängelsepred. till slutet af juli månad 1856, då cellfängelset förlades till Luleå. Erhöll fullmakt som komm. och skolmästare i Kvickjock nov. 1860 och tilltr. genast. Visitator i norra lappmarksdistriktet från och med 1865. Utn. khde i Jockmock 26 sept. 1866, tilltr. 1 maj 1870. Var folkskoleinspektör under åren 1869-1881. Han var en stillsam, allvarlig man, som på ett mångsidigt och nitiskt sätt deltog i lappmarkens kulturutveckling, ej minst genom sin omsorg om undervisningsväsendet. Afled i Jockmocks prästgård 24 febr. 1895, öfver 81 år gammal. LNO 1880.

G. 1847 m. *Vendela Charlotta Björkman*, f. 1826, dotter af komm. i Kvickjock N. F. Björkman, d. 14/1 1873.

Barn: *Carl Fredrik*, f. i Jockmock 14/7 1848, khde i Stensele; *Vendla Christina Maria*, f. i Gellivare 14/5 1853, g. 9/8 1877 m Axel Fr. Westerlund, khde i Örträsk, d. 23/10 1878.

14. **David Ahlfort** (1897-), f. 30 apr. 1859 i Blåviks förs., Linköpings stift. Föräldrar: landtbrukaren Karl Fredr. Andersson och Troi Augusta Wilhelmina Ahlfort. Efter studier i Eksjö och Linköping stud. i Upsala ht. 1882. Med befrielse från akad. examina aflade han prästex. i Hsand aug. 1888 och prästvigdes för lappmarksförsamlingarna 2 sept. i Linköping. Föreståndare för statens lappska seminarium i Murjek 1 sept. 1888, past. adj. fr. 10 okt. s. å., khde i Jockmock 12 sept. 1896, tilltr. 1897, inspektor för seminariet i Murjek 1897-1919. Kontr.prost 12 okt. 1921.

G. 12/7 1895 m. *Carolina Teodora Ullenius*, dotter till kronolänsman Joh. Edvard Ullenius och Sara Margareta Jacobsson, f. 16/11 1868, lärarinna vid öfningsskolan vid Mattisuddens lappska seminarium.

Barn: *Karl Johan*, f. 30/6 1899; *Hanna Margareta*, tvilling, f. 30/6 1899, ord. folksk.lär:na; *Per David Martin*, f. 11/5 1901, med. stud. i Upsala; *Ellen Maria Augusta*, f. 17/4 1906; *Elsa Elisabet Karolina*, f. 31/8 1907; *Gustaf Wilhelm*, f. 1/10 1910, d. 3/2 1911; *Erik Gustaf Hjalmar*, f. 19/10 1913.

BRUKSPREDIKANTER I KVICKJOCK.

Predikanterna i Jockmock (se under Neder-Luleå) synas, sedan silfverbruket kommit i gång, vissa gånger om året rest upp till grufvan och där hållit predikningar och ämbetsförrättningar samt härför uppburit resersättning för hvarje gång. Så ha predikanterna *Anders Lundius* och *Samuel Edv. Rehn* kvitterat uppburna arvoden för sina bruksresor. Tydligen efter den sistnämndes förflyttning från Jockmock till Råneå 1671 väcktes fråga om anställande af särskild brukspredikant vid hyttan i Kvickjock. På Bergskollegiets stat uppfördes ett belopp af 150 dlr för ändamålet.

1. **Samuel Sam. Rehn** (1673-74), son till predikanten i Jockmock Sam. Edv. Rehn. Stud. i Upsala 7 nov. 1663. I bref 7 aug. 1671 anhåller Bergskollegiet, att en i lappska kunnig präst sändes till Kedkevare. Som man klagat öfver, att vid prästehusen i Kvickjock icke finnes bakarestuga, eller bakugn, så att predikanten med besvär därför nödgats söka andra, anmodades bergmäst. Dan. Drefling afhjälpa bristen. (Bergs-coll. registratur 1671, s. 118.) Denne Sam. Rehn synes nu blifvit föreslagen och frågan om lönevilkoren varit före, ty i ett bref af 27 febr. 1672 skrifver Bergskollegiet till bergmästaren: »Hwadh anbelangar brukspredikanten hr Samuelem Samuelis Rehn, så will Collegium honom hiempte den löhn, som hans Fadher widh bruket niutit hafwer, ock förunna dhe 160 dlr s:mt till löhn och medicamenter, hwilka bardberaren på staten bestås, emedan I beretten honom uthi bardberarekonsten någorledes wahra informerat och derigenom brukzfolket kunna betiena». Först 18 mars 1673 afgår emellertid kollegiets rekommendationsskrifvelse för honom att blifva präst vid Kedkevare, en befattning, som han lämnade redan 1674 för att tillträda komministraturen i Luleå nya stad. Sist khde i *Juckasjärvi*.

2. **Nicolaus Johannis Hapstadius** (1674-79), f. 1643 i Arjeplog och son till khden därst. Joh. Hapstadius, som sedan kom till Råneå. Stud. i Upsala 11 nov. 1663, prästv. 1668, blef först faderns adj. i Råneå och därefter predikant vid silfvergrufvan i Luleå lappmark 27 maj 1674. Måste ha gjort sig skyldig till något tjänstefel och kortare tid blifvit suspenderad, enär Bergskollegii registratur 15 nov. 1678 anger, att brukspred. Nils Hapstadius skall åter insättas i sitt ämbete. Ett år därefter blef en ny brukspredikant vid Kedkevare utnämnd. I Sthms stads konsist. protokoll för 31 jan. 1683 är antecknad: »Nicol. Hapstadius, fattig präst från Wästerbotten söker hjälp»; den 17 okt. s. å. anklagas han för att ha vigt ett par olagligt och anför bland skäl härtill sin fattigdom. Förskonas och förvisas till sitt stift. Han lär dock ha aflidit i Sthm år 1685. (Gr.)

Barn: *Nils*, klockare i Luleå; *Olof*, f. 1681, handl. i Hsand, d. begr. 20/9 1752.

3. **Johannes Granhammar** (1679-90), son af khden i Råneå Joh. Nic. Lang, var kollega i Piteå skola, då för honom utfärdades fullmakt 12 nov. 1679 att vara brukspred. vid Kedkevare efter Hapstadius. Utn. till komm. i Luleå landsförs. och tilltr. där 1690. Han torde ha varit den siste speciellt förordnade grufpredikanten, ehuru Bergskollegiet, på bergmäst. Sven Faggs anmälan, att bruket ej var med predikant försedt, af superintend. P. Steuch 18 jan. 1690 rekvirerar ny präst till Alkavare och Kedkevare silfverbruk och af bruksstaten anslår 150 dlr s:mt i årlig lön. Se *Neder-Luleå*.

KOMMINISTRAR I JOCKMOCK.

1. **Pehr Hägg** (1696-1721), f. i Häggdånger af bondeföräldrar; stud. i Upsala 7 okt. 1692 och blef komm. i Jockmock år 1696. Var för ämbetsfel dömd till uppenbar kyrkoplikt, men fick genom Svea hofrätts dom 27 apr. 1713 lösa sig därifrån med 100 dlr s:mt till fattiga svenska fångar i Ryssland. Anklagades ånyo på tinget 13 jan. 1719 att ha varit så obeskedlig i kyrkan af brännvin, att han gjort en ynkelig gudstjänst, skrifstat, men först 3:dje dagen kommunicerat, hvarken läst texten eller Fader vår, o.s.v. Genom Svea hofrätts resolution 1 apr. 1721 blef han för grofva förseelser, medelst hvilka han sig till predikoämbetets förrättande ovärdig gjort, afsatt. Han reste emellertid till Sthm i afsikt att besvära sig öfver domen, men afled strax efter ditkomsten 1721. Tunæus anför, enligt en hederlig prästmans opartiska omdöme, att Hägg, oakadt sina svåra förseelser, varit en försvarlig prästman, haft vackra ämbetsgåfvor och varit nitälskande, men att pastorskan Christina Alstadius fattat hat till honom, enär han bestraffat hennes otillbörligheter, och hon genom sina åtgärder varit medverkande till hans fall.

G. 1) m. *Elisabeth Hornæa*, dotter till komm. i Ytterlännäs L. Hornæus;

2) 3/2 1707 i Jockmock m. *Christina Zach.dotter Tjälman*, från Tjälby i Sidensjö, d. 1717, begr. 26/12 i södra vapenhuset;

3) 1719 m. *Brita Eng*, dotter till handl. i Luleå Lars Eng, d. i Råneå 17/5 1772, 91 år.

Barn i 3:dje giftet: *Catharina*, f. 8/10 1720, g. m. bruksinspekt. Anders Fellenius i Råneå, d. i Neder-Torneå 1788; *Sara*, f. 16/11 1721, g. m. missionären i Gellivare Jonas Zelberg, sist khde i Skön.

2. **Hans Hellman** (1722-30). Då frågan om komministraturens återbesättande efter Hägg var före i Hsands domkapitel 21 okt. 1721, ansågs stud. dn Johannes Hellman därtill lämplig. I bref tackade han för gunstig kallelse, men begärde några veckors uppskof med sin ordination.

Han infann sig 9 dec. i Fälle by, dit konsist. efter Hsands sköfling af rysarna förlagt sitt hufvudkvarter, aflade sin prästexamen och konstituerades till komm. i Jockmock samt tilltr. 1 maj 1722, men trifdes ej här. Sist komm. i Högsjö 1730, se *Gudmundrå*. Af past. Alstadius hade han ej utfått de 8 t:r spl och 10 dlr s:mt, som han enl. kgl. förordningen hade rätt till, och begärde därför att domkapitlet måtte draga saken inför riksdagen. (Hdpr. nov. 1730.)

3. **Lars And. Löfstadius** (1730), f. 1694 i Ljustorp, son af bonden Anders Larsson i Löfberg; stud. 8 nov. 1720. Emedan kapellanen i Jockmock hr Hans Hellman våren 1730 stod i begrepp att lämna sin beställning, inkallades Löfstadius till prästex. 5 jan. s. å. och prästvigdes följande dag till efterträdare. Men redan 8 apr. 1730 ingick till konsist. under rättelse från prosten J. Unæus i Luleå, att dn Lars Löfstadius, som var ordinerad till kapellan i Jockmock, på vägen dit upp dött i Nordmaling.

G. 1730 m. *Anna Thelberg*, dotter till komm. i Skellefteå J. Thelberg, omg. m. komm. Er. Mört på Alnön.

En son, som kallade sig *Löfvenberg*, fänrik, bosatt i Hsand.

4. **Erik Wallinder** (1730-32). Från Hsands domkapitel afgick bref till stud. Erik Wallinder, hvilken då uppehöll sig vid Enköping i Österunda s:n och Åby by, med befallning att, om han ville antaga sacellanien i Jockmock efter Löfstadius, ofördröjligen infinna sig till prästexamen och ordination. (Hdpr 13/5 1730.) Efter insändt jakande svar undergick han prästex. 30 juni, prästv. 2 juli och fick fullmakt på kapellanstjänsten 14 juli 1730. Han tillkännager 3 sept. sin lyckliga ankomst till orten och säger sig haft tillfälle att konferera med sin pastor, Alstadius, isynnerhet om den lön, han bör hafva af honom, den pastor dock ingalunda vill bestå, och anhåller fördenskull, att konsist. tar saken om hand. Utn. khde i Arjeplog 1732, sist khde i *Åsele*.

5. **Jonas Högling** (1732-63), f. dec. 1693, döpt 1 jan. 1694 i Ljustorp, son af Jon Andersson i Stafre och Kerstin Larsdotter. Stud. i Upsala. 3 nov. 1718, prästv. i Säbrå af superint. Sternell 25 mars 1732 till komm. i Jockmock. I apr. s. å. var han i Hsand på uppresa att förestå sacellanien och begär fullmakt. I konsistoriets relation om lappmarkerna 1740 heter det, att han var svag till hälsan, tjänt i församlingen 8 år, tillförne ej stort vinnlagt sig om lappska språkets lärande, men under de två senare åren därutinnan kommit så vida, att han mässar och skriftar på lappska och har i detta år (1740) några gånger brukat litet i predikande.

Lär varit händig, snäll smed, urmakare, svarfvare och snickare. Betydligt sämre vitsord erhåller han om sin naturkunnighet af studiosus Carl Linnæus, som på sin lappska resa 1732 sammanträffade med både kapellan Högling och skolmästaren Malming, hvarvid de bl. a. disputerade om skyarnes beskaffenhet i lappmarken, hvilka Högling ansåg för solida kroppar, som förde med sig stenar, träd och kreatur, då de ströko mot bergen, och log ett sardoniskt löje åt Linnæus, då han menade, att »då dimma är, går jag i skyn».¹ Högling afled 21 maj 1763.

G. m. *Catharina Antman*, tullbesökaredotter från Luleå, d. 14/7 1770.

Barn: *Johannes*, f. 28/1 1733 i Jockmock; *Christina Catharina*; *Beata*, f. 1751, »Vid moderns död var hon 19 år och lämnad i ett så blottadt tillstånd, att hon ej hade nödiga kläder att kläda sig med, då hon skall bevista gudstjänsten, men lefver christeligen och sedligt» (Lappm. direkt. handl. 1770).

6. Dokt. **Theophilus Gran** (1765-68). Efter Högling förenades skolmästarebefattningen med komministraturen och innehafvaren skulle ss. kapellan uppbära 20 t:r och 20 dlr s:mt samt ss. skolmästare 200 dlr s:mt. Gran, som sedan 1757 varit skolmästare i Jockmock, mottog här tillika komministerstjänsten 1765, blef sist khde i *Piteå*.

7. **Nils Er. Sundelin** (1768-75), komm. och skolmästare i Jockmock 11 juni 1768, utn. pastor i Arjeplog 18 febr. 1775, se *Arjeplogs* khdar.

8. Mag. **Nathanael Fjellström** (1775-96), se khdar i Jockmock n. 8., sist khde i *Sunne*.

KOMMINISTRAR I KVICKJOCK.

9. **Jonas Grönlund** (1797-1803), komm. i Sorsele, se *Lycksele*.

10. **Lars Salomon Engelmark** (utn. 1804), utn. komm. i Kvickjock 18 apr. 1804, men blef 22 aug. s. å. utn. till skolmästare i Gellivare; sist pastor och skolmästare i *Jockmock*, se khdar n. 10.

11. Mag. **Carl Erik Læstadius** (1806-17), f. 30 juli 1775; föräldrar: bergsfogden vid Nasa silfvergrufva Carl Læstadius och Brita Ljung. Fadern gifte 1799 om sig med en nybyggaredotter Anna Magdalena

¹ *C. Linnæus*, *Iter Lapponicum* (i Ungdomsskrifter, saml. af *E. Åhrling*, ser. 2. Sthlm 1889 s. 96).

Johansdotter, som blef moder till de berömda bröderna Petrus och Lars Levi. Under åren 1785-91 åtnjöt han undervisning i Piteå trivialskola, afgick därefter till Hsands gymn. och blef stud. i Upsala 1795. Efter att ha utgifvit två af honom själf författade disputationer blef han 1803 promov. till fil. mag. Det sägs, att man sökt förmå honom att i den filosofiska forskningens tjänst kvarstanna vid universitetet, men redan 9 okt. 1803 prästvigdes han till medhjälpare åt khden i Skellefteå, förordn. till nådårspred. i Sorsele 1805 och utn. till komm. i Kvickjock 26 mars 1806. Ehuru han 1815 aflagt past. ex., stannade hans befordran vid denna anspråkslösa befattnings. Senare sökte han visserligen och erhöill ock förslagsrum till Piteå pastorat, men vann ej röstöfvervikt. Hans lefnad var från begynnelsen rik på försakelser, och redan som ung öfvade han sig i frivilliga umbäranden, hvarigenom han vande sig att möta lifvets vedervärdigheter och härdade sig i sinnesstyrka. En ädel, själfständig och rättänkande man, fyllde han med nit och trohet sina ämbetsplikter, var en god make och familjefader, och oaktadt sin egen knappa bärning, tog han 1808 sina bägge halfbröder Petrus och Lars Levi till sig och handledde deras studier, så att de kunde direkt intagas i Hsands gymn. Intresse för jordbruket och vaket sinne för naturen voro äfven för L. utmärkande egenskaper. Sista lefnadsåret träffades han af en plågsam lefversjukdom, som tärde på hans krafter. Hans sinne riktade sig ock mer inåt och till en vän skref han med anledning af sin ansökan till pastoratet i Piteå ett resignationens ord: »Visst ock, att jag kan vara det förutan. Mina senare lefnadsskiften och svåra sjuklighet hafva gjort mig allt närmare och närmare bekant med en lycka, som missbyter ingen, och håller allt hvad den lofvar».¹ Han afled den 7 juli 1817. I en efterlämnad skrifvelse anbefaller han sina efterlevande i vänners och andra kristliga välgöreres åtanke. (HST 1818: n. 7.)

G. 23/2 1806 i Skellefteå m. *Christina Margareta Holmbom*, f. i Sthm 18/3 1782, dotter af instrumentmak. H. Holmbom i Sthm, sondotter till khden P. Holmbom i Själevad, d. i Piteå 2/5 1861.

Barn: *Carl Niklas*, f. 8/1 1807 i Kvickjock, länsman i Piteå s:n, d. 12/2 1854; *Henrik*, f. 28/8 1808, komm. i Kvickjock, se nedan; *Johannes*, f. 7/5 1810, d. 22/5 s. å.; *Ragnar*, f. 22/8 1811, länsman i Juckasjärvi, bodde i Soppero, d. 1871; *Hedvig Maria*, f. 11/4 1813, g. m. guldsmeden Jak. Lundberg, Sthm, d. ss. änka 1878; *Johan*, f. 2/1 1815, sist khde i Jockmock, n. 13; *Brita Christina*, f. 6/4 1816, ogift, d. 1/1 1895.

Tr.: *Expositio principiorum moralitatis et religionis ad popularem sensum accommodata*, præs. *D. Boethius*, Ups. 1802. - *Sciagraphia progressuum disquisitionis philosophicæ*, id. præs. ib. 1803.

¹ Se: *Elisabeth Curtelius'* skrift: *Carl Erik Læstadius och hans broder Petrus*. Uppl. 2. Ups. 1909.

12. **Johan Ullenius** (1819-27), sist khde i *Jockmock*, n. 11.

13. **Pehr Christian Rådström** (1827-29), nådårspred. efter komm. C. E. Læstadius 1817, utn. komm. i Kvickjock 1827, pastor i Stensele febr. 1829, se *Stensele*.

14. **Conrad Grönlund** (1829-33), v. komm. 14 jan. 1827, utn. ord. komm. i Kvickjock 21 okt. 1829, utn. pastor i Sorsele 23 febr. 1833, sist khde i *Åsele*.

15. **Nils Fredrik Björkman** (1835-46), f. 23 apr. 1793 i Gellivare, där fadern Johan Joh. Björkman var khde (n. 4); stud. i Upsala 1822, prästv. till past. adj. i Gellivare 20 juni 1824, nådårspred. därst. 1825, curam past. gerens i Karesuando två månader 1826, past. adj. i Råneå 1827, i Jockmock 1828, nådårspred., curam gerens och vice skolmästare här 3 års tid, utn. till komm. i Kvickjock 6 nov. 1833, tilltr. 1 maj 1835 samt afled här 10 febr. 1846 och begravs 15 mars.

G. m. *Brita Vendela Engelmark*, f. 12/1 1792 i Juckasjärvi, dotter till pastorn i Jockmock L. S. Engelmark, d. 5/1 1866 i Kvickjock.

Barn: *Vendela Charlotta (Lotta)*, f. 22/3 1826, g. m. khden i Jockmock Johan Læstadius, n. 13; *Margareta Johanna*, f. 8/1 1828, d. 21/1 s. å.; *Hedda Johanna*, f. 1829; *Oskar Fredrik*, f. 15/5 1831, i handel, sedan skogsuppsyningsman 1868.

16. **Henrik Læstadius** (1848-54), f. 28 aug. 1808 i Kvickjock, son af komm. C. E. Læstadius (n. 11); stud. i Upsala 28 apr. 1831, prästv. 18 jan. 1835 och förordn. att vikariera vid ett kollegat i Piteå skola; past. adj. i Neder-Luleå 1 maj s. å., past. adj. i Gellivare 11 okt. 1836 och där curam past. gerens 5 apr. 1837; utn. komm. i Kvickjock 1846, tilltr. 1848. Afled 5 mars 1854, barnlös.

G. 1) m. *Catharina Elisabeth Rosenius*, f. 1819, dotter af häradsskrifv. Samuel R. i Råneå;

2) 1845 m. *Catharina Margareta Bergman*, f. 1815 i Råneå, d. 1882.

17. **Ulrik Wilhelm Sundelin** (1855-60), f. 15 dec. 1809 i Arjeplog, son till prostén därst. Nils Sundelin; stud. vt. 1830, prästv. 25 dec. 1832 till past. adj. hos fadern, tillika missionär i Piteå lappmarksdistrikt 1833, curam past. gerens i Arjeplog 3 mån. från 2 juli 1842, åtnjöt en tid tjänstledighet för sjuklighet, åter curam past. gerens 1845, past. adj. i Arvidsjaur 1847, utn. skolmästare i Jockmock s. å., befullmäkt. enl. kgl. bref 15 juni 1855 att jämte skolbeställning i Jockmocks past. inneha komministraturen i Kvickjock från 17 okt. 1855. Slutligen afskedad för onyk-

terhet, vandrade han tidvis omkring i angränsande orter i en grågrön vadmalsdräkt och var fruktad för sina sarkastiska anmärkningar. Han afled 10 jan. 1871 i Jockmock och är där begravven.

G. m. *Maria Catharina Fjellström*, f. 4/11 1814, dotter till khde Carl Joh. Fjellström i Arjeplog; d. i Skellefteå 1890.

Barn: *Maria*, g. m. telegr. komm. Sidenmark i Skellefteå; *Wilhelm*, f. 2/4 1834, telegrafassistent; *Emerentia*, ogift; *Carolina*, ogift.

18. **Johan Læstadius** (1860-70), sist khde i *Jockmock*, n. 13

19. **Magnus Theodor Berlin** (1871-79), sist khde i *Arvidsjaur*. n. 14.

20. **Carl Fredrik Læstadius** (1880-91), befullm. komm. i Kvickjock 30 mars 1880, khde i *Stensele*, tilltr. 1 maj 1891.

21. **Erik Svensson** (1891-1898), utn. komm. i Kvickjock 29 apr. 1889, tilltr. 1891, khde i *Sorsele*, tilltr. 1898.

22. **Henrik Teodor Berlin** (1899-1903), komm. i Kvickjock 9 juni 1899, tilltr. genast, utn. till en nyinrättad komministratur i Jockmock 21 mars 1903, se nedan.

23. **Carl Oscar Carlsson Lander** (1903-), f. i Korsberga, Växjö stift 2 okt. 1864, son af orgelbyggaren Carl Johan Carlsson och Gustava Lander. Efter aflagd mogenhetsex. i Kalmar stud. i Lund ht. 1887, prästv. för Växjö stift 5 juni 1893, erhöll infödingsrätt i Hsands stift 28 sept. 1900, kontraktsadj. i Västerbottens 2. kontrakt fr. 1 maj 1901 till 15 maj 1903, komm. i Kvickjock 19 sept. s. å. samt tilltr. genast, v. past. i Föllinge 1923.

G. 18/4 1911 m. *Ruth Alexandra Sundelin*, f. i Ådals-Liden 9/1 1879, dotter till khden i Nora Per Alfr. Nikol. Sundelin och Helena Augusta Elisabet Gavelius.

Barn: *Ingrid Margareta Elisabeth*, f. 16/1 1912 i Kvickjock.

KOMMINISTRAR I JOCKMOCK.

Ny serie.

1. **Henrik Teodor Berlin** (1903-1914), f. i Kvickjock 26 nov. 1870, son till khden i Arvidsjaur M. T. Berlin. Efter studier i Piteå och Umeå stud. i Upsala vt. 1892, prästv. 3 juni 1897. Utn. komm. i Kvick-

jock 9 juni 1899, tilltr. genast, erhöll transport till denna nyinrättade komministratur i Jockmock 21 mars 1903, tilltr. genast. Senare utn. till komminister i Luleå stad 1 juli 1914, tilltr. genast. Fängelsepred. sedan 1915, lasarettspred. sedan 1917, ordf. i Luleå fattigvårdsstyrelse sedan 1916, stadsfullmäktig.

G. 22/8 1899 m. *Ester Maria Andrée*, f. i Fjällsjö 3/2 1876, dotter till inspektoren i Ström John Fredr. Andrée och Maria Bengtson.

Barn: *Helge Teodor*, f. i Kwickjock 1/7 1900, anställd v. Sv. Handelsbanken i Luleå; *Nils Johan*, f. 6/10 1901; *Inez Maria*, f. 23/10 1902; *Klas Henrik*, f. i Jockmock 25/7 1904; *Greta Johanna*, f. 10/8 1906; *Ingrid Sofia* och *Gerda Kristina*, f. 29/12 1908.